

Döngüsel Ekonomi Perspektifinden Muhasebe Literatürünün Evrimi: Bibliyometrik Bir Haritalama ve Tematik Analiz*

Esra ATABAY**

ÖZET

Bu çalışma, döngüsel ekonomi perspektifinden muhasebe literatürünün gelişimini ve tematik yapısını bibliyometrik yöntemlerle incelemektedir. Analiz, Scopus veri tabanından elde edilen ve işletme ile ekonomi alanlarıyla sınırlandırılmış 2010–2026 dönemine ait 352 yayına dayanmaktadır. Biblioshiny (RStudio) kullanılarak yıllık yayın eğilimleri, dergi ve ülke bazlı üretkenlik, atıf yapıları, anahtar kelime ağları ve tematik haritalar analiz edilmiştir. Bulgular, döngüsel ekonomi–muhasebe literatürünün özellikle 2018 sonrası hızla büyüdüğünü ve 2023–2025 döneminde olgunlaşma evresine girdiğini göstermektedir. *Journal of Cleaner Production*, *Sustainability* ve *Resources, Conservation and Recycling* alanın çekirdek dergileri olarak öne çıkmaktadır. Tematik harita sonuçları, yaşam döngüsü değerlendirmesi ve tedarik zincirlerinin alanın motor temaları olduğunu, döngüsel ekonomi ve sürdürülebilir kalkınmanın ise temel yapı taşlarını oluşturduğunu ortaya koymaktadır. Çalışma, bilimsel literatürde, muhasebenin sürdürülebilirlik ve kaynak yönetimi bağlamında giderek stratejik bir rol üstlendiğini ve bu durumun da hem politika yapıcılar hem de standart belirleyiciler açısından dikkate alınması gereken bir husus olduğunu göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Döngüsel Ekonomi, Sürdürülebilirlik, Muhasebe, Bibliyometrik Analiz

Jel Sınıflandırması: M41, Q56, M21

The Evolution of Accounting Literature from a Circular Economy Perspective: A Bibliometric Mapping and Thematic Analysis

ABSTRACT

This study examines the development and thematic structure of accounting literature from a circular economy perspective using bibliometric methods. The analysis is based on 352 publications from the 2010–2026 period, obtained from the Scopus database and limited to the fields of business and economics. Using Biblioshiny (RStudio), annual publication trends, journal and country-based productivity, citation structures, keyword networks, and thematic maps were analysed. Findings indicate that the circular economy–accounting literature grew rapidly, particularly after 2018, and entered a maturation phase in the 2023–2025 period. The *Journal of Cleaner Production*, *Sustainability*, and *Resources, Conservation and Recycling* stand out as core journals in the field. The thematic map results reveal that life cycle assessment and supply chains are the driving themes of the field, while circular economy and sustainable development form its fundamental building blocks. The study demonstrates that accounting is increasingly assuming a strategic role in the context of sustainability and resource management in scientific literature, and that this situation is a matter that should be taken into consideration by both policymakers and standard setters

Keywords: Circular Economy, Sustainability, Accounting, Bibliometric analysis

Jel Classification: M41, Q56, M21

* Published by The Journal of Accounting and Finance. This article is published under the Creative Commons Attribution (CC BY 4.0) licence.

Makale Gönderim Tarihi: 12.01.2026, **Makale Kabul Tarihi:** 24.02.2026, **Makale Türü:** Araştırma Makalesi

** Doç. Dr., Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Biga İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İşletme Bölümü, Muhasebe ve Finansman ABD, esra.atabay@comu.edu.tr, ORCID: 0000-0002-6855-7521

1. GİRİŞ

Doğrusal ekonomik sistem, üretim–tüketim–atık zincirini kapalı bir döngüye dönüştüremediği için çevresel dışsallıkları yapısal olarak artırmaktadır. Bu durum, ekonomik faaliyetlerin uzun vadeli sürdürülebilirliğini zayıflatmakta ve doğal sermaye üzerindeki baskıyı derinleştirmektedir. Döngüsel ekonomi yaklaşımı ise bu yapısal soruna, kaynak akışlarını yeniden tasarlayan sistemsel bir yanıt sunmaktadır (Geissdoerfer vd., 2017:759; Kirchherr vd., 2017:221). Literatürde döngüsel ekonomi, yalnızca çevresel fayda sağlayan bir yaklaşım değil, aynı zamanda ekonomik sistemlerin verimliliğini ve uzun vadeli dayanıklılığını artırma potansiyeline sahip bir dönüşüm modeli olarak ele alınmaktadır (Ghisellini vd., 2016:12).

Bilimsel nitelik taşıyan bir sosyal bilim disiplini olarak muhasebe, yalnızca geçmişe dönük finansal performansın raporlanmasına hizmet eden bir kayıt sistemi olarak anılırken, sürdürülebilirlik tartışmalarının yoğunlaşmasıyla birlikte muhasebenin yalnızca finansal sonuçları değil, aynı zamanda çevresel ve sosyal etkileri de dikkate alması gerektiği yönünde güçlü bir akademik literatür oluşmuştur (Gökdeniz, 1996:21). Bu bağlamda muhasebenin rolü, finansal bilgilerin raporlanmasının ötesine geçerek, çevresel etkilerin ölçülmesi ve sürdürülebilirlik performansının izlenmesini de kapsayan daha bütüncül bir yapıya evrilmiştir (Gray, 2010:49). Bu dönüşüm, muhasebeyi sürdürülebilirlik yönetişiminin temel bileşenlerinden biri hâline getirmektedir.

Döngüsel ekonomi ile muhasebe arasındaki ilişki, bu dönüşüm sürecinin merkezinde yer almaktadır. Döngüsel ekonomi uygulamaları; kaynak akışlarının izlenmesini, atıkların azaltılmasını, ürün yaşam döngülerinin uzatılmasını ve çevresel etkilerin sistematik biçimde ölçülmesini gerektirmektedir. Bu gereklilikler, muhasebe sistemlerinin yalnızca geleneksel finansal göstergelere dayalı olmaktan çıkmasını ve çevresel yönetim muhasebesi ile sürdürülebilirlik muhasebesi gibi yaklaşımların önem kazanmasını beraberinde getirmiştir (Bocken vd., 2016:310; Pauliuk, 2018:86). Döngüsel ekonomi ilkelerine dayalı iş modeli dönüşümleri, işletmelerin hem çevresel performansları hem de uzun vadeli ekonomik sonuçları üzerinde etki meydana getirmektedir.

Döngüsel ekonomi–muhasebe kesişimine yönelik akademik ilginin son yıllarda belirgin biçimde artmasına karşın, bu alanın literatürde nasıl yapılandığı, hangi temalar etrafında yoğunlaştığı ve zaman içerisinde nasıl evrildiği konusunda sistematik değerlendirmelere duyulan ihtiyaç devam etmektedir. Bu noktada bibliyometrik analiz, belirli bir araştırma alanındaki akademik üretimi nicel göstergeler ve ağ yapıları üzerinden inceleyerek literatürün entelektüel yapısını, baskın temalarını ve araştırma eğilimlerini ortaya koyan güçlü bir yöntem sunmaktadır (Zupic ve Čater, 2015:443; Çiftçi vd.,2023:536). Özellikle atıf analizi, ortak yazarlık ağları ve anahtar kelime eş-oluşum analizleri, literatürün gelişim dinamiklerini ve araştırma boşluklarını görünür kılmada yaygın biçimde kullanılmaktadır (Donthu vd., 2021:286; Gündüz, 2018:241).

Literatürde döngüsel ekonomi odaklı bibliyometrik çalışmalar bulunmakla birlikte, bilimsel nitelik taşıyan bir sosyal bilim disiplini olarak muhasebeye özgü kavramsal ve tematik dönüşümü ortaya koyan sistematik analizler oldukça sınırlıdır. Bu çalışma, muhasebe literatürünün döngüsel ekonomi bağlamındaki evrimini bibliyometrik ve tematik yöntemlerle analiz ederek, muhasebenin sürdürülebilirlik ve kaynak yönetimi alanındaki yeni rolünü açıklamayı ve muhasebe literatürünün bu kapsamdaki dönüşümünü haritalamayı amaçlamaktadır. Scopus veri tabanından elde edilen yayın verileri kullanılarak gerçekleştirilen analizler aracılığıyla, döngüsel ekonomi ve muhasebe alanındaki akademik üretimin zaman içerisindeki evrimi, öne çıkan araştırma temaları ve literatürdeki yönelimlerin ortaya konulması hedeflenmektedir.

2. DÖNGÜSEL EKONOMİ VE MUHASEBE KAVRAMLARINA GENEL BAKIŞ

Döngüsel ekonomi kavramı, sürdürülebilirlik ve kaynak verimliliğini merkeze alarak, uzun yıllardır hâkim olan doğrusal üretim ve tüketim anlayışına köklü bir alternatif sunmaktadır. Geleneksel doğrusal ekonomik modelde, çoğu zaman çevresel etkiler göz ardı edilerek kârlılık önceliklendirilirken; döngüsel ekonomi, atığın en aza indirildiği ve kaynakların mümkün olduğunca uzun süre sistem içinde tutulduğu yenileyici bir yapıyı hedeflemektedir (Ellen MacArthur Foundation, 2013; Özuyar ve Gürsoy, 2021:318). Bu yaklaşım, ekonomik faaliyetlerin çevresel sınırlar içinde yeniden tasarlanmasını gerektirmekte ve bu yönüyle bilimsel nitelik taşıyan bir sosyal bilim disiplini olarak muhasebeyi de doğrudan etkilemektedir.

Döngüsel ekonomi bağlamında muhasebe, geleneksel olarak finansal performansın ölçülmesine ve raporlanmasına odaklanan doğrusal bir çerçeveden çıkmıştır. Onarım, yeniden kullanım, yenileme ve geri dönüşüm gibi uygulamaları teşvik ederek, finansal çıktılarının yanı sıra çevresel etkileri ve kaynak akışlarını da dikkate alan yeni bir muhasebe perspektifini zorunlu kılmıştır. Bu bağlamda, muhasebe ilkelerinin ve raporlama yaklaşımlarının yeniden değerlendirilmesi, sürdürülebilir faaliyetler yoluyla yaratılan değerlerin doğru biçimde ölçülmesi ve kurumsal hesap verebilirliğin güçlendirilmesi açısından kritik öneme sahiptir (Bocken vd., 2016:317).

Döngüsel ekonominin temel ilkeleri, varlık yönetimi ve kaynak kullanımına ilişkin daha bütüncül bir bakış açısı gerektirerek geleneksel muhasebe yaklaşımlarını sorgulamaktadır. Doğrusal ekonomi modeli, kısa vadeli kâr maksimizasyonunu merkeze alırken, kaynak tükenmesi ve atık oluşumundan kaynaklanan çevresel maliyetleri çoğu zaman muhasebe sistemlerinin dışında bırakmaktadır (Ghisellini vd., 2016:20). Buna karşılık döngüsel ekonomi, ürün ve malzemelerin yaşam döngüsü boyunca değerini korumayı ve mümkün olduğunca uzun süre kullanımda tutulmasını hedeflemektedir (Balbay vd., 2021:558). Bu dönüşüm, muhasebecilerin yalnızca geleneksel finansal göstergelere değil; aynı zamanda kaynak akışlarının izlenmesi, atık azaltımı ve çevresel etkilerin

ölçülmesine odaklanan çevresel yönetim muhasebesi uygulamalarına yönelmesini gerektirmektedir (Portillo-Tarragona vd., 2025:9).

Bu çerçevede muhasebe mesleği, çevresel fayda ve maliyetlerin nicel olarak ölçülmesine imkân tanıyacak yeni araçlar ve yaklaşımlar geliştirmek durumundadır. Döngüsel ekonomi, muhasebenin kapsamını genişleterek çevresel unsurların yalnızca raporlama süreçlerine değil, aynı zamanda stratejik planlama ve performans değerlendirme mekanizmalarına da entegre edilmesini zorunlu kılmaktadır (Gökdeniz, 1996:24). Böylece muhasebe, işletmelerin sürdürülebilirlik hedefleri doğrultusunda daha bilinçli ve uzun vadeli kararlar almasına katkı sunan stratejik bir araç hâline gelmektedir.

Döngüsel ekonomi ilkelerinin benimsenmesi, muhasebe uygulamaları ve raporlama çerçeveleri üzerinde önemli etkiler yaratmakta; özellikle işletmelerin çevresel ve ekonomik performanslarını daha bütüncül izleme yolları geliştirmelerine imkân tanımaktadır. Bu bağlamda, döngüsel ekonominin muhasebeleştirilmesi; atık azaltımı, kaynak verimliliği ve ürün ömrünün uzatılması yoluyla yaratılan değeri yansıtan yeni ölçütlerin ve raporlama standartlarının geliştirilmesini gerekli kılmaktadır (Pauliuk, 2018:82).

Ellen MacArthur Foundation (2013)'a göre, makroekonomik açıdan, döngüsel ekonomi ilkelerinin benimsenmesi, sınırlı doğal kaynaklara olan bağımlılığı azaltarak ekonomik sistemlerin dayanıklılığını artırma potansiyeline sahiptir. Kaynak kıtlığına bağlı risklerin azaltılması, ülkelerin rekabet gücünü ve uzun vadeli ekonomik istikrarını destekleyen temel unsurlardan biri olarak değerlendirilmektedir (OECD, 2020). Bu bağlamda muhasebenin rolü, yalnızca yasal uyumun sağlanmasıyla sınırlı kalmamakta; aynı zamanda işletmelerin stratejik konumlandırılmasına katkı sunan bir araç hâline gelmektedir. Döngüsel faaliyetlere ilişkin şeffaf raporlama, sürdürülebilirlik odaklı yatırımcılar ve paydaşlar açısından önemli bir güven unsuru oluşturmaktadır.

Döngüsel ekonomi ilkelerinin muhasebe sistemlerine entegrasyonu, kurumsal hesap verebilirliği ve şeffaflığı temelden yeniden düzenleme potansiyeline sahiptir. Atık ve kirliliğin azaltılması, geri dönüşümün teşvik edilmesi ve sürdürülebilir tüketim modellerinin yaygınlaştırılması, bu dönüşümün temel bileşenleri arasında yer almaktadır (OECD, 2020). Döngüsel iş modellerini benimseyen işletmelerin, yalnızca kâr odaklı performans göstergeleri yerine çevresel ve sosyal değeri de kapsayan sürdürülebilirlik muhasebesi uygulamalarına yönelmesi beklenmektedir (Gray, 2010:51). Bu yaklaşım, paydaşlara işletmelerin sürdürülebilirlik performansı hakkında daha bütüncül ve güvenilir bilgiler sunarak kurumsal hesap verebilirliği güçlendirmektedir.

Sonuç olarak, döngüsel ekonomi ilkelerinin muhasebe alanında benimsenmesi; çevresel sürdürülebilirlik, kaynak verimliliği ve sosyal sorumluluk hedeflerini destekleyen bütüncül bir dönüşümü beraberinde getirmektedir. Muhasebe, bu dönüşüm sayesinde sürdürülebilir faaliyetlerin

değerini daha görünür kılmakta, şeffaflığı artırmakta ve hem mikro hem de makro düzeyde sürdürülebilir kalkınmaya katkı sunmaktadır. Bu yönüyle döngüsel ekonomi ve muhasebe arasındaki etkileşim, daha sorumlu ve sürdürülebilir bir ekonomik sistemin inşasında kilit bir rol oynamaktadır.

3. YÖNTEM

Bu çalışmanın temel amacı döngüsel ekonomi perspektifinden muhasebe alanı üzerine yapılan çalışmaları tespit etmek ve aralarındaki bağı ortaya koymaktır. Aralarındaki ilişkiyi tespit etmek amacıyla bibliyometrik analiz yöntemi kullanılmıştır. Bibliyometrik analiz, belirli bir araştırma alanının yapısını değerlendirmeye odaklanır (Block ve Fisch, 2020:308) ve literatür taramasının nicel bir türüdür. Literatür taramaları, belirli bir araştırma alanının kapsamını, içeriğini ve yapısal özelliklerini sistematik biçimde özetlemeye olanak tanır (Öztürk, 2020: 526). Bu yönüyle bibliyometrik analiz, geleneksel sistematik literatür taramalarını tamamlayıcı nitelikte güçlü bir analiz aracıdır (Aria ve Cuccurullo, 2017:959). Bibliyometrik analiz, daha nesnel ve güvenilir değerlendirmeler sunmaktadır. Crane (1972)'e göre, yeni bir bilginin, kavramsal gelişmelerin ve verinin büyüklüğü içinde bibliyometrik analiz; zaman içerisindeki eğilimleri ortaya koymak, çalışılan temaları belirlemek, disiplinlerin sınırlarındaki değişimleri tespit etmek, en üretken araştırmacı ve kurumları belirlemek ve mevcut literatürün “büyük resmini” sunmak suretiyle geniş bir bilgi yığına yapılandırılmış bir analiz sağlamaktadır. Son yıllarda özellikle, 2018 yılından itibaren giderek daha fazla akademisyenin dikkatini çekmekte ve günümüzde döngüsel ekonomi ve muhasebeye yönelik çalışmaların sayısı artmaktadır.

Zupic ve Čater (2015) çalışmalarında, bilim haritalama sürecinin, beş temel aşamadan oluştuğunu, bunların; araştırma tasarımı, veri toplama, veri analizi, veri görselleştirme ve yorumlama olduğunu bildirmişlerdir. Araştırma tasarımı aşamasında araştırma soruları belirlenmekte ve bu sorulara yanıt verebilecek uygun bibliyometrik yöntemler seçilmektedir. Aria ve Cuccurullo (2017) göre, bibliyometrik analiz, bir araştırma alanının bilgi tabanını ve entelektüel yapısını ortaya koymak, kavramsal yapıyı incelemek ve bilimsel topluluklara ait sosyal ağları analiz etmek amacıyla kullanılabilir.

Veri toplama aşamasında uygun veri tabanı seçilmekte, çekirdek yayın seti oluşturulmakta ve veriler analiz için dışa aktarılmaktadır. Veri analizi ve görselleştirme aşamaları genellikle bibliyometrik yazılımlar aracılığıyla yürütülmektedir. Son aşamada ise

elde edilen bulgular yorumlanmakta ve literatür bağlamında değerlendirilmektedir. Bibliyometrik yöntemler, geleneksel literatür taramalarını tamamlayıcı nitelikte olup, alanla ilgili kapsamlı okumanın yerini almamaktadır (Aria ve Cuccurullo, 2017:959).

Çalışmanın amacına ulaşabilmek adına belirlenen araştırma soruları şu şekildedir:

- (i) Döngüsel ekonomi ve muhasebe kavramlarına ilişkin literatürün genel görünümü nasıldır ve yıllık makale sayısı kaçtır?
- (ii) En çok yayına sahip dergiler hangileridir?
- (iii) En çok yayına sahip ülkeler hangileridir?
- (iv) En çok atıf yapılan çalışmalar ve dergiler nelerdir?
- (v) En sık kullanılan anahtar kelimeler hangileridir?
- (vi) Döngüsel ekonomi ve muhasebe alanında en çok hangi kelime-kavramlar ve alt konular çalışılmaktadır ve alanda oluşan temalar hangileridir?

Bu çalışma veri seti 05.01.2026 tarihinde Scopus veri tabanı kullanılarak oluşturulmuştur. Veriler 2010-2026 yılları arasını içermektedir. Veri seti oluşturma sürecinde Page ve arkadaşları (2021) tarafından önerilen PRISMA (Sistemik İnceleme ve Meta-Analizler için Tercih Edilen Raporlama Ögeleri) protokolü benimsenmiştir. PRISMA yaklaşımı, sistemik derleme sürecinin şeffaf, izlenebilir ve tekrarlanabilir biçimde yürütülmesini amaçlayan yapılandırılmış bir çerçeve sunmaktadır. Bu yöntem dört temel aşamada gerçekleştirilmektedir: (1) elde edilen verilerin tanımlanması ve taranması, (2) uygun anahtar kelimelerin belirlenmesi ve arama stratejisinin oluşturulması, (3) dâhil etme kriterlerinin uygulanması ve (4) hariç tutma kriterleri doğrultusunda çalışmaların elenmesi aşamalarıyla gerçekleştirilmektedir. Bu aşamalar, veri toplama ve çalışma seçme sürecinin sistemik ve metodolojik bütünlük içinde yürütülmesini sağlamaktadır. Scopus veri tabanında Tablo 1’de belirtilen anahtar kelimeler ile yapılan tarama sonucunda, bu anahtar kelimeleri içeren yayınların ilk olarak 2010 yılında olması nedeniyle veri setinin başlangıcını 2010 yılı oluşturmaktadır. Scopus, 25.000’den fazla aktif dergiyi indekslediği ve yazarların bağlı oldukları kurumlar, belge türleri ve dil gibi çeşitli alanlarda ayrıntılı meta veriler sağladığı için seçilmiştir (Elsevier, 2023). Ayrıca Scopus, VOSviewer, CiteSpace ve Bibliometrix gibi yaygın olarak kullanılan bibliyometrik yazılım araçlarıyla uyumlu formatlarda yapılandırılmış verilerin dışa aktarılmasını sağlayarak veri birlikte çalışabilirliğini ve tekrarlanabilirliğini destekler (Donthu vd., 2021:285). Scopus, disiplinler arası akademik yayınları geniş kapsamlı biçimde ve standart meta verilerle indeksleyerek, bibliyometrik göstergeler açısından zengin ve analize hazır veri sağlamaktadır. Anahtar kelime kombinasyonları, döngüsel ekonomi literatürünün muhasebe perspektifinden incelenebilmesi amacıyla kavramsal kapsam dikkate alınarak belirlenmiştir. Çalışma kapsamında Tablo 1’deki arama stratejileri oluşturulmuştur. Oluşturulan strateji doğrultusunda, “Circular Economy” ana kavramı, sürdürülebilir üretim ve kaynak verimliliği bağlamındaki genel literatürü temsil ederken; “Environmental Management” ve “Industrial Symbiosis” terimleri, çevresel yönetim muhasebesi ve sürdürülebilirlik muhasebesi alanlarında ortaya çıkan çalışmaları kapsamak üzere seçilmiştir. Bu kombinasyon yapısı, bilimsel nitelik taşıyan bir sosyal bilim disiplini olarak muhasebenin döngüsel ekonomi içindeki rolünü analiz edebilmek için literatürde birlikte kullanılan

temel kavramları sistematik biçimde yakalamayı hedeflemektedir. (“Circular Economy” AND “Accounting”) OR (“Environmental Management” AND “Accounting”) OR (“Industrial Symbiosis” AND “Accounting”) şeklinde oluşturulan arama stratejisine dayanarak yapılan tarama sonucunda toplamda 744 çalışmaya ulaşılmıştır. Bu çalışmada disiplinler odağın açık ve tutarlı biçimde korunabilmesi amacıyla analiz, *Business, Management and Accounting* ile *Economics, Econometrics and Finance* konu alanları altında indekslenen yayınlarla sınırlandırılmıştır. Muhasebe merkezli analitik bakış açısının sürdürülebilmesi için mühendislik, çevre bilimleri, enerji ve politika odaklı disiplinler kapsamında sınıflandırılan yayınlar çalışmaya dâhil edilmemiştir. Alan sınırlaması ve tekrarlı anahtar kelime kontrolü sonunda 352 yayın çalışmanın örneklemini oluşturmuştur. Çalışma kapsamında elde edilen veriler, **RStudio** yazılımı içerisinde yer alan **Biblioshiny** uygulamasına aktarılmıştır. Anahtar kelime temelli ölçütler kullanılarak araştırma alanının bibliyometrik haritası oluşturulmuştur (Block ve Fisch, 2020: 5). Tablo 1’de, literatür taramasında kullanılan anahtar kelimelerin tarama sürecine ilişkin bilgiler sunulmaktadır. Çalışmanın izleyen bölümünde ise anahtar kelimelerle gerçekleştirilen taramalar sonucunda elde edilen bulgulara yer verilmektedir.

Tablo 1. Arama İçin Uygulanan Anahtar Kelime Kombinasyonu

1. Anahtar kelime
“Circular Economy”
AND
“Accounting”
OR
“Environmental Management”
AND
“Accounting”
OR
“Industrial Symbiosis”
AND
“Accounting”

4. ANALİZ VE BULGULAR

4.1. Temel Bulgular

Scopus veri tabanında yapılan tarama sonucunda elde edilen temel bilgiler Tablo 2’de sunulmaktadır. Veri seti 122 farklı kaynaktan elde edilen toplam 352 dokümandan oluşmaktadır.

Tablo 2. Yayınlarla İlişkin Temel Bilgiler

Açıklama	Sonuçlar
VERİ SETİ HAKKINDA TEMEL BİLGİLER	
Zaman Aralığı	2010-2026
Kaynaklar	122
Dokümanlar	352
Yayın Başına Ortalama Alıntı Sayısı	32,32
YAZARLAR İLİŞKİN TEMEL BİLGİLER	
Yazar anahtar Sözcükleri	1204
Toplam Yazar Sayısı	1199

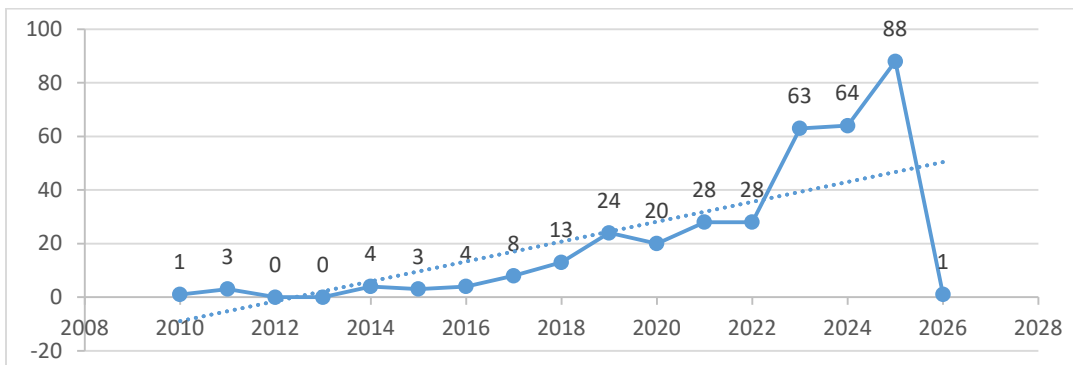
Doküman Başına Ortalama Yazar	7.57
Uluslararası Ortak Yazarlık %	27.56

YAYIN TÜRÜNE İLİŞKİN BİLGİLER

Makale	269
Kitap	4
Kitap Bölümü	29
Bildiri	12
Derleme	32
Diğer	6

Tablo 2'ye göre 2010-2026 yılları arasında toplamda 352 çalışma yapıldığı, yayınların %76'sinin makalelerden, %9,3'ünün kitaplardan, %3,4'ünün bildirilerden ve son olarak %9'unun derlemelerden oluştuğu görülmektedir. Yayın başına ortalama alıntı sayısının 32,32 olması, incelenen çalışmaların literatürde belirli bir etki yarattığını ve akademik görünürlüğünün yüksek olduğunu göstermektedir.

Yazarlara ilişkin göstergeler incelendiğinde, toplam 1199 farklı yazarın veri setinde yer aldığı ve 1204 adet yazar anahtar sözcüğü kullanıldığı görülmektedir. Bu durum, alanın hem geniş bir araştırmacı kitlesi tarafından çalışıldığını hem de kavramsal çeşitliliğin oldukça yüksek olduğunu ortaya koymaktadır. Belge başına ortalama yazar sayısının 7,57 ve uluslararası ortak yazarlık oranının %27,56 olduğu görülmektedir. Bu durum ise, alanın sadece ulusal değil aynı zamanda küresel ölçekte ele alındığını ve ülkeler arası akademik iş birliğinin önemli bir düzeye ulaştığını ortaya koymaktadır. Genel olarak tablo, çalışmanın geniş, çok yazarlı ve uluslararası boyutu olan bir literatüre dayandığını; yayınların önemli bir kısmının makale formatında üretildiğini ve yüksek atıf ortalaması sayesinde alanın akademik etkisinin güçlü olduğunu ortaya koymaktadır. Bu göstergeler, incelenen konunun dinamik, disiplinler arası ve küresel ölçekte ilgi gören bir araştırma alanı olduğunu desteklemektedir. Yayınların yıllara göre dağılımını göstermek üzere Şekil 1 oluşturulmuştur.



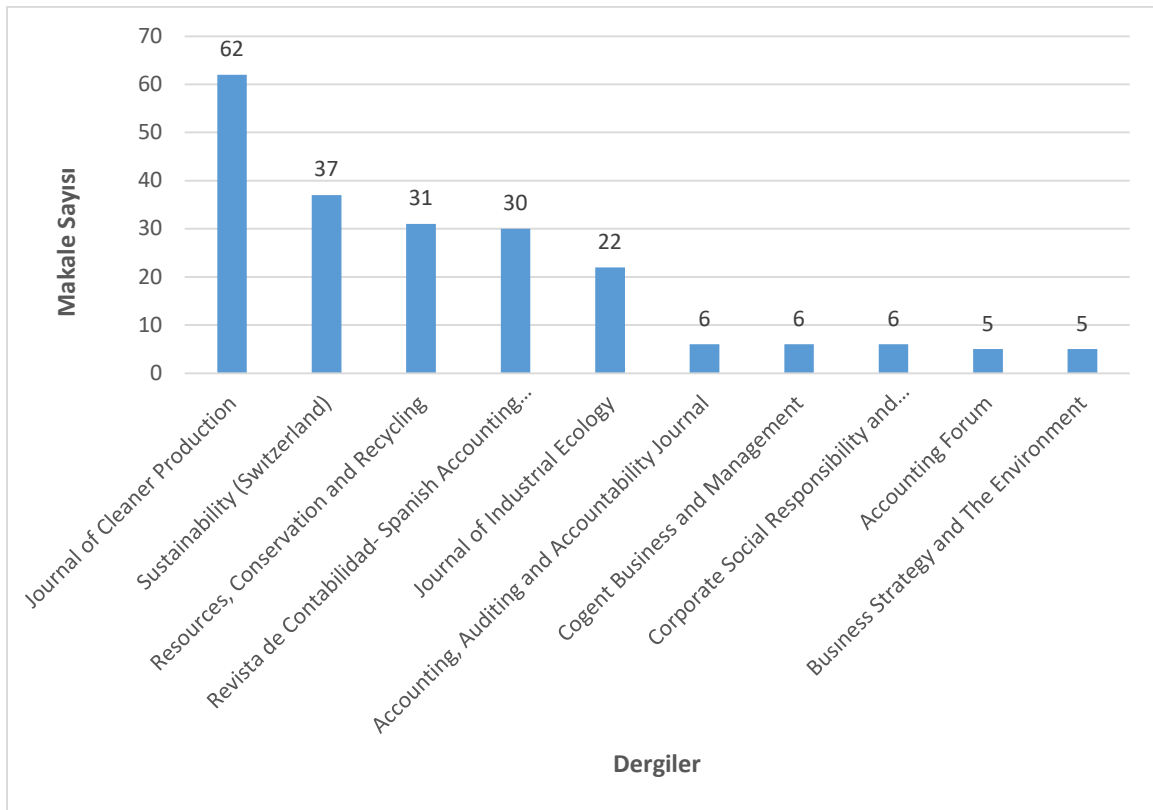
Şekil 1. Yayınların Yıllara Göre Dağılımı

Şekil 1'e göre, oluşturulan yıllık bilimsel üretim grafiği, ilgili araştırma alanındaki yayın eğilimlerinin zaman içerisindeki gelişimini ortaya koymaktadır. Bulgular, ilgili araştırma alanında 2010–2014 döneminde oldukça sınırlı sayıda yayın bulunduğunu ve bu dönemin alanın oluşum/erken gelişim evresi olarak değerlendirilebileceğini göstermektedir. 2015 yılı itibarıyla yayın sayısında istikrarlı bir artış eğilimi gözlenmekte; özellikle 2018 sonrası dönemde bu artış daha belirgin hâle gelmektedir. 2018 sonrası dönemde Avrupa Yeşil Mutabakatı ve Döngüsel Ekonomi Eylem Planı gibi politika girişimlerinin yanı sıra ESG yatırımlarındaki artış ve sürdürülebilirlik raporlama zorunluluklarının

genişlemesi, döngüsel ekonomi uygulamalarının finansal etkilerinin ölçülmesine yönelik akademik ilginin artmasını, bu gelişmeler de döngüsel ekonomi ile muhasebe literatürünün kesişiminde yayın sayısında belirgin bir artışa yol açmış olabilir. 2020–2022 yılları arasında yayın sayısındaki dalgalanmalara rağmen genel eğilim yukarı yönlüdür. 2023 yılından itibaren ise dikkat çekici bir sıçrama yaşanmış; yayın sayısı kısa sürede belirgin biçimde artmıştır. Bu durum, söz konusu araştırma konusunun akademik ilgi düzeyinin arttığını ve alanın olgunlaşma evresine girdiğini göstermektedir. En yüksek yayın sayısına 2025 yılında ulaşılması, alanın güncelliğini ve araştırmacılar açısından cazibesini ortaya koymaktadır. 2026 yılına ilişkin düşük yayın sayısı ise, yılın henüz yeni başlamış olmasıyla açıklanabilir. Genel olarak değerlendirildiğinde, grafik ilgili literatürde uzun dönemli ve güçlü bir artış trendine işaret etmekte; bu durum, konunun akademik açıdan giderek daha fazla önem kazandığını göstermektedir.

4.2. Atıf ve Üretkenlik Analizi

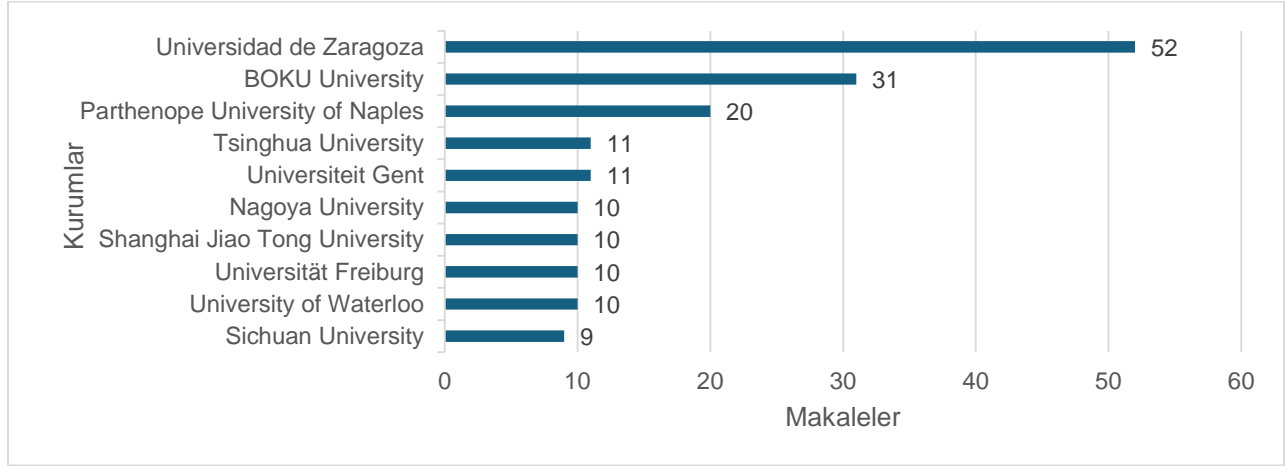
Bu bölümde, araştırma alanının üretkenlik ve atıf yapısı bibliyometrik göstergeler aracılığıyla incelenmiştir. En üretken dergiler ve bu dergilerin etki değerleri, en fazla atıf alan çalışmalar ile ortak atıf ağı analiz edilerek alanın entelektüel yapısı ve bilgi üretim dinamikleri ortaya konmuştur.



Şekil 2. En Sık Görülen Dergiler ve Yayınladıkları Makale Sayısı

Şekil 2’de sunulan bulgular, ilgili araştırma alanında belirli dergilerin yayın üretkenliği açısından öne çıktığını göstermektedir. En fazla makalenin yayımlandığı dergiler, alanın temel yayın mecraları olarak değerlendirilebilir. Bu durum, yayınların belirli dergilerde yoğunlaşması, literatürün çekirdek

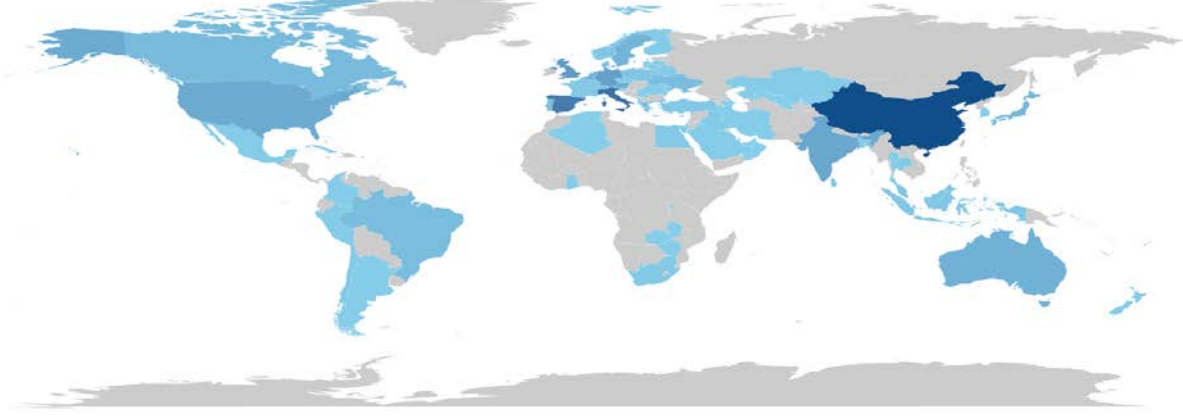
yapısına işaret etmekte ve alanın kurumsallaşma düzeyi hakkında önemli ipuçları sunmaktadır. Şekil 2 incelendiğinde en fazla yayın yapılan üç derginin; 62 yayımla “Journal of Cleaner Production”, 37 yayımla “Sustainability (Switzerland)” ve 31 yayımla “Resources, Conservation and Recycling” olduğu görülmektedir. En fazla yayının bulunduğu ilk 10 dergide yayımlanan çalışmalar toplam yayınların %60’ını oluşturmaktadır.



Şekil 3. Kurumların Araştırma Alanındaki Üretkenliklerine İlişkin Bulgular

Şekil 3’te görüldüğü üzere, Universidad de Zaragoza ortaya koyduğu 52 yayımla araştırma alanında en yüksek üretkenliğe sahip kurum olarak öne çıkmaktadır. Bu durum, söz konusu üniversitenin ilgili konuya güçlü ve süreklilik arz eden bir akademik ilgi gösterdiğini ortaya koymaktadır. Onu 31 yayımla BOKU University ve 20 yayımla Parthenope University of Naples izlemekte olup, bu kurumların da alanda belirgin bir uzmanlaşma ve yoğunlaşma sergiledikleri anlaşılmaktadır. Orta düzey üretkenlik grubunda yer alan Tsinghua University ve Universiteit Gent’in her birinin 11 yayımla katkı sunduğu görülmektedir. Ayrıca Nagoya University, Shanghai Jiao Tong University, Universität Freiburg ve University of Waterloo’nun 10’ar yayımla alana düzenli katkı sağladıkları; Sichuan University’nin ise 9 yayımla bu gruba yakın bir üretkenlik sergilediği dikkat çekmektedir.

Genel olarak değerlendirildiğinde, bu tablo farklı kıtalarda ve farklı akademik geleneklere sahip üniversitelerin aynı araştırma alanına katkı sunduğunu göstermektedir. Yayınların Avrupa, Asya ve Kuzey Amerika’daki kurumlar arasında dağılması, konunun yalnızca belirli bir bölgeye özgü olmadığını; aksine küresel ölçekte ilgi gören, disiplinler arası etkileşime açık bir araştırma alanı hâline geldiğini göstermektedir. Bu durum, Tablo 1’de belirtilen anahtar kelimeleri merkeze alan ilgili literatürün uluslararası iş birliği ve çok merkezli bilgi üretimi temelinde geliştiğine işaret etmektedir.



Şekil 4. Ülkelere Göre Yayın Sayıları

Döngüsel ekonomi ve muhasebe alanında en fazla yayın yapan 10 ülke Şekil 4’te gösterilmektedir. Şekilde koyu mavi olan ülke Çin’dir. Ülkelere göre bilimsel yayın verileri dikkate alındığında, araştırma konusuna yönelik akademik ilginin belirli ülkelerde yoğunlaştığı görülmektedir. Özellikle Çin (194), İtalya (138) ve İspanya’nın (120) yüksek yayın sayıları ile öne çıkması, bu ülkelerde döngüsel ekonomi ile ilişkili temaların yoğun biçimde araştırıldığını göstermektedir. Birleşik Krallık (76), Almanya (66), Hindistan (55) ve ABD’nin (50) de önemli düzeyde katkı sunduğu; Belçika (46), Avusturya (45) ve Avustralya’nın (40) ise bu alana düzenli yayınlarla katkı sağladığı anlaşılmaktadır.

Sonuç olarak elde edilen bu bulgular, döngüsel ekonomi ve muhasebe alanının küresel ölçekte araştırıldığını ve farklı coğrafyalardaki ülkeler arasında akademik ilginin yoğun ve yaygın olduğunu göstermektedir. Bu durum, konunun yalnızca yerel değil, uluslararası düzeyde önem taşıyan bir araştırma alanı hâline geldiğini ortaya koymaktadır.

Çalışmada alan literatüründe en yüksek etkiye sahip çalışmaların belirlenmesi amacıyla en çok atıf alan ilk 10 makale analiz edilmiştir. Tablo 4’te sunulan bu çalışmalar, ilgili araştırma alanının kuramsal ve ampirik temellerini oluşturan öncü eserler olarak öne çıkmaktadır. Tablo 4’te, 2010–2026 döneminde yayımlanan ve en fazla atıf alan ilk 10 çalışma; toplam atıf ve yıllık ortalama atıf değerleriyle sunulmaktadır. Toplam atıf, bir çalışmanın tüm atıflarını gösterirken, yıllık toplam atıf sayısı ise çalışmanın yayınlanmasından bu yana her yıl aldığı ortalama atıf sayısı ile hesaplanmaktadır. Bu makalelerin yüksek atıf alması, literatürde yaygın biçimde referans gösterildiklerini ve sonraki araştırmalar için yönlendirici bir rol üstlendiklerini göstermektedir. Ayrıca yıllık ortalama atıf değerleri, yalnızca toplam etkiyi değil, çalışmanın güncelliğini ve literatürde hâlen aktif biçimde tartışılıp tartışılmadığını da ortaya koymaktadır. Bu bağlamda bazı çalışmalar eski olmasına rağmen yüksek toplam atıfa sahipken, daha yeni çalışmaların kısa sürede yüksek yıllık ortalama atıf değerlerine ulaşması alanın dinamik bir yapıya sahip olduğunu göstermektedir. Global atıf sıralamasında en çok atıf alan ilk 10 çalışmanın başında “Haas, W., Krausmann, F., Wiedenhofer, D., ve Heinz, M. (2015). *How circular is the global economy?: An assessment of material flows, waste production, and recycling in the European Union and the world in 2005*” isimli çalışma yer almaktadır. İkinci sırada Ghisellini, P., Ripa, M., ve

Ulgiaiti, S. (2018). *Exploring environmental and economic costs and benefits of a circular economy approach to the construction and demolition sector: A literature review* ve üçüncü sırada Pauliuk, S. (2018). *Critical appraisal of the circular economy standard BS 8001: 2017 and a dashboard of quantitative system indicators for its implementation in organizations* çalışması yer almaktadır. Bu üç çalışmanın ortak özelliği, döngüsel ekonomi kavramını yalnızca teorik düzeyde ele almakla kalmayıp, somut göstergeler, ölçüm araçları ve uygulama alanlarıyla birlikte değerlendirmesidir. Bu durum, alandaki yüksek atıf alan çalışmaların büyük ölçüde ölçülebilirlik, politika üretimi ve uygulamaya dönük çerçeveler sunan araştırmalar olduğunu göstermektedir. En çok atıf alan makalelerin yayımlandığı dergilere bakıldığında “*Journal of Industrial Ecology*” ve “*Journal of Cleaner Production*” dergileri olduğu görülmektedir. Bu dergilerin listede yoğun biçimde yer alması, döngüsel ekonomi, sürdürülebilirlik ve endüstriyel ekoloji temalarının belirli çekirdek dergiler etrafında kurumsallaştığını göstermektedir. Dolayısıyla bu dergiler, alanın bilgi üretiminde merkezî rol üstlenen ve literatürün yönünü belirleyen yayın organları olarak değerlendirilebilir.

Tablo 4. En Çok Atıf Alan Çalışmalar (İlk 10)

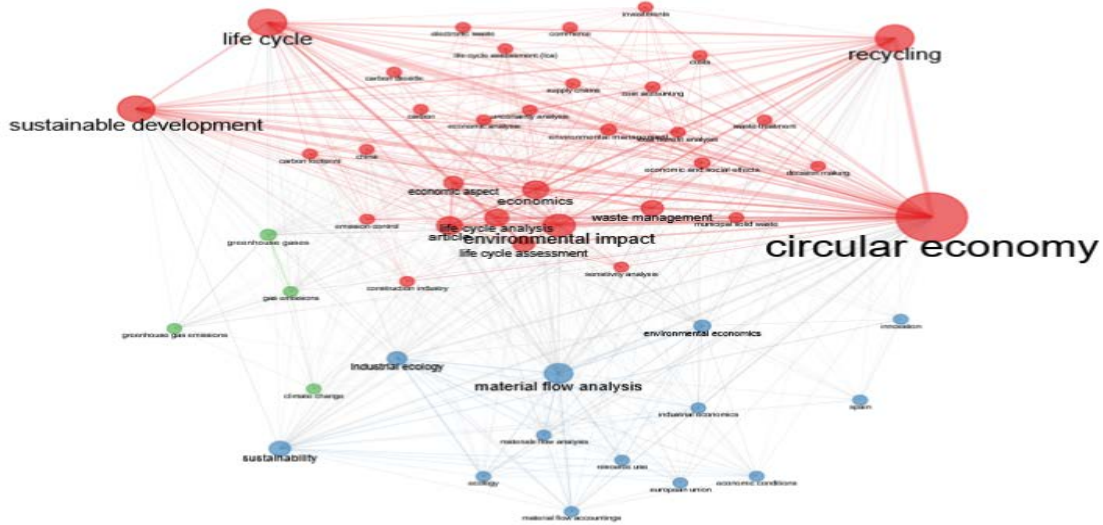
Yazar	Makale	Dergi	Toplam Atıf	Yıllık Atıf
“Haas, W., Krausmann, F., Wiedenhofer, D., ve Heinz, M. (2015).	How circular is the global economy?: An assessment of material flows, waste production, and recycling in the European Union and the world in 2005”	Journal of Industrial Ecology	846	70.50
Ghisellini, P., Ripa, M., ve Ulgiaiti, S. (2018).	Exploring environmental and economic costs and benefits of a circular economy approach to the construction and demolition sector. A literature review	Journal of Cleaner Production	563	62.56
Pauliuk, S. (2018).	Critical appraisal of the circular economy standard BS 8001:2017 and a dashboard of quantitative system indicators for its implementation in organizations	Resources, Conservation ve Recycling	447	49.67
Cainelli, G., D’Amato, A., ve Mazzanti, M. (2020).	Resource efficient eco-innovations for a circular economy: Evidence from EU firms	Research Policy	343	49.00
Rodríguez-Espíndola, O., Cuevas-Romo, A., Chowdhury, S., Díaz-Acevedo, N., Albores, P., Despoudi, S., ... ve Dey, P. (2022).	The role of circular economy principles and sustainable-oriented innovation to enhance social, economic and environmental performance: Evidence from Mexican SMEs	International Journal of Production Economics	308	61.60
Tisserant, A., Pauliuk, S., Merciai, S., Schmidt, J., Fry, J., Wood, R., ve Tukker, A. (2017).	Solid waste and the circular economy: a global analysis of waste treatment and waste footprints.	Journal of Industrial Ecology	297	29.70
Bonsu, N. O. (2020).	Towards a circular and low-carbon economy: Insights from the transition to electric vehicles and net zero economy	Journal of Cleaner Production	277	39.57
Mayer, A., Haas, W., Wiedenhofer, D., Krausmann, F., Nuss, P., ve Blengini, G. A. (2019).	Measuring progress towards a circular economy: a monitoring framework for economy-wide material loop closing in the EU28.	Journal of Industrial Ecology	259	32.38

Hens, L., Block, C., Cabello-Eras, J. J., Sagastume-Gutierrez, A., Garcia-Lorenzo, D., Chamorro, C., ... ve Vandecasteele, C. (2018).	On the evolution of “Cleaner Production” as a concept and a practice	Journal of Cleaner Production	238	26.44
Iacovidou, E., Millward-Hopkins, J., Busch, J., Purnell, P., Velis, C. A., Hahladakis, J. N., ... ve Brown, A. (2017).	A pathway to circular economy: Developing a conceptual framework for complex value assessment of resources recovered from waste	Journal of Cleaner Production	230	23.00

4.3. Kavramsal Analizler

4.3.1. Anahtar Kelime Analizleri

Anahtar kelime analizleri, çalışmanın örnekleminde yer alan yayınlarda kullanılan anahtar kelimelerin birlikte kullanım durumlarına göre oluşturulan ortak kullanım (co-occurrence) ağ haritasını göstermektedir. Ağ haritasında her bir düğüm, ilgili anahtar kelimenin kullanım sıklığını temsil etmekte; düğüm büyüklüğü kelimenin literatürde ne kadar sık kullanıldığını, düğümler arasındaki çizgilerin kalınlığı ise kelimelerin birlikte kullanılma düzeyini göstermektedir. Ayrıca farklı renkler, anahtar kelimelerin oluşturduğu tematik kümeleri ifade etmektedir (Atabay vd., 2019: 1134; Aşkun ve Çizel, 2019: 42; Kaplan ve Sis-Atabay, 2024). Şekil 5, bu çalışmanın örnekleminde yer alan yayınlarda kullanılan anahtar kelimelerin birlikte kullanım durumlarına göre oluşturulan ortak kullanım ağ haritasını göstermektedir.

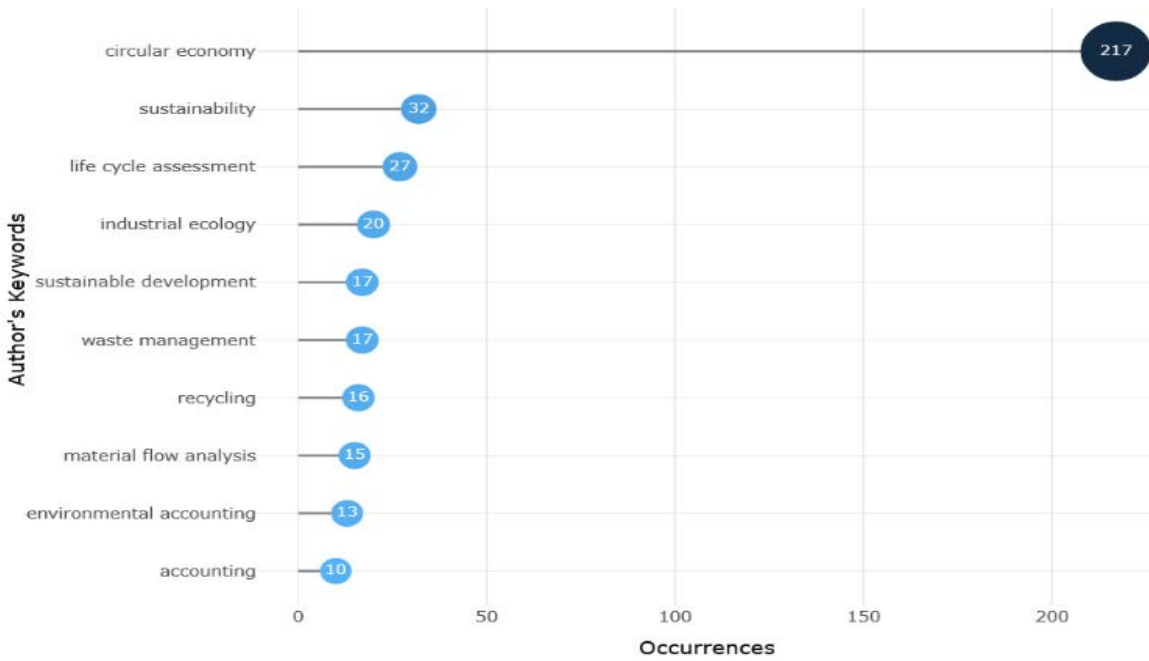


Şekil 5. Anahtar Kelime Ağ Haritası

Ağ yapısına bakıldığında üç temel kümenin oluştuğu görülmektedir. Birinci ve en baskın küme, “circular economy” kavramı etrafında şekillenmiş olup; *recycling*, *life cycle*, *sustainable development*, *environmental impact*, *waste management*, *life cycle assessment* ve *economics* gibi kavramları içermektedir. Bu küme, döngüsel ekonomi yaklaşımının çevresel etki, yaşam döngüsü ve atık yönetimi boyutlarıyla birlikte ele alındığını göstermektedir. “Circular economy” düğümünün oldukça büyük

olması ve birçok kavramla kalın çizgilerle bağlantılı olması, bu kavramın literatürün merkezinde yer aldığını ve diğer temalarla güçlü ilişkiler kurduğunu ortaya koymaktadır. *İkinci küme*, “*material flow analysis*”, “*industrial ecology*”, “*environmental economics*” ve “*sustainability*” kavramları etrafında toplanmıştır. Bu küme, döngüsel ekonomi literatüründe kaynak akışlarının izlenmesi, endüstriyel ekoloji ve ekonomik–çevresel değerlendirme yaklaşımlarının önemli bir araştırma hattı oluşturduğunu göstermektedir. Bu kavramların merkeziliğinin ilk kümeye göre daha düşük olduğu, ancak alanın analitik ve ölçüm temelli boyutunu temsil ettiği söylenebilir. *Üçüncü ve daha küçük küme* ise sera gazı emisyonları, iklim değişikliği ve çevresel göstergeler gibi daha spesifik çevresel temalar etrafında şekillenmiştir. Bu kümedeki kavramların düğüm büyüklüklerinin görece küçük olması, bu temaların literatürde daha dar bir alt araştırma alanı olarak ele alındığı anlamına gelmektedir. Genel olarak ağ haritası, döngüsel ekonomi literatürünün merkezinde “*circular economy*” kavramının yer aldığını; bu kavramın özellikle geri dönüşüm, yaşam döngüsü, çevresel etki ve sürdürülebilir kalkınma temalarıyla güçlü biçimde ilişkilendirildiğini göstermektedir. Bu durum, literatürde döngüsel ekonominin ağırlıklı olarak çevresel sürdürülebilirlik ve kaynak yönetimi perspektifiyle ele alındığına işaret etmektedir.

Döngüsel ekonomi alanında yayımlanan çalışmalar içerisinde yazarlar tarafından en fazla kullanılan anahtar kelimeler incelendiğinde elde edilen bulgular, Şekil 6’da özetlenmiştir.



Şekil 6. En Fazla Kullanılan Yayın Anahtar Kelimeleri (İlk 10)

Şekil 6’ya göre, yazarların en sık kullandığı ilk 10 anahtar kelimedenden ilki “*circular economy*” olup 217 kez kullanılmıştır. Bunu sırasıyla *sustainability* (sürdürülebilirlik) 32 kez, *life cycle assessment* (yaşam döngüsü değerlendirmesi) 27 kez, *industrial ecology* (endüstriyel ekoloji) 20 kez, *sustainable development* (sürdürülebilir kalkınma) 17 kez ve *waste management* (atık yönetimi) 17 kez izlemektedir. Ayrıca *recycling* (geri dönüşüm) 16 kez, *material flow analysis* (malzeme akış analizi) 15 kez,

environmental accounting (çevresel muhasebe) 13 kez ve *accounting* (muhasebe) 10 kez kullanılmıştır.

En sık kullanılan anahtar kelimelere ilişkin görsel Şekil 7’de kelime bulutu analizi ile sunulmuştur.

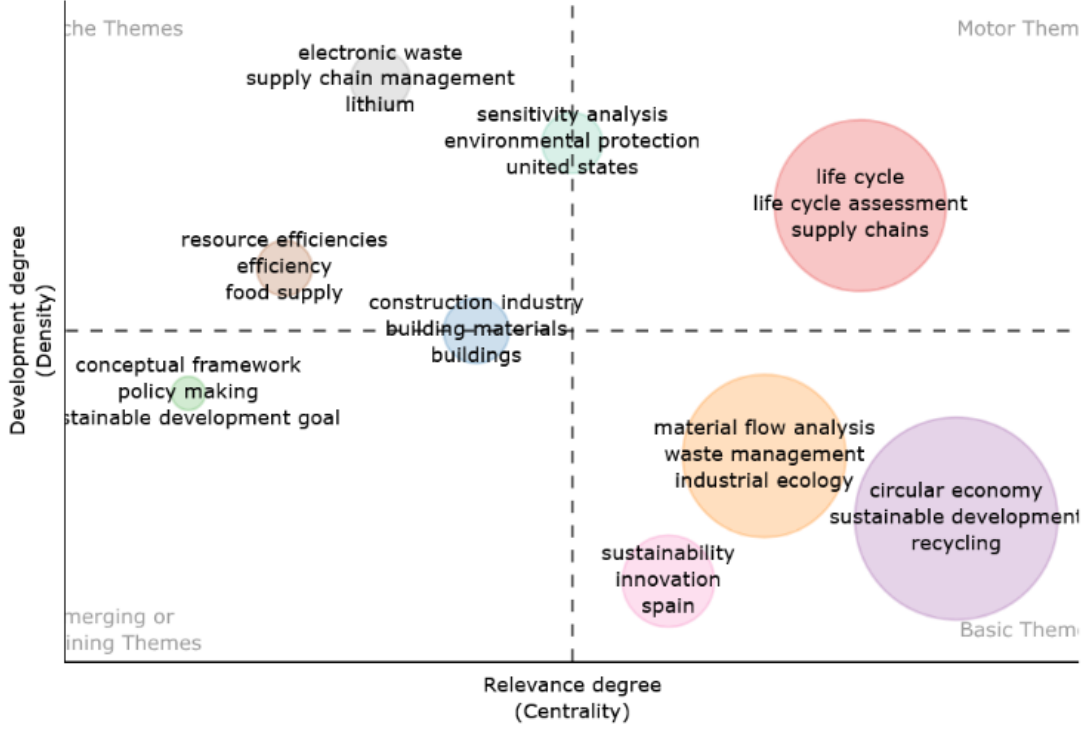


Şekil 7. En Sık Kullanılan Anahtar Kelimelere İlişkin Kelime Bulutu

Literatürde döngüsel ekonomi kavramının açık ara en baskın tema olduğu görülmektedir. Diğer anahtar kelimelerin kullanım sıklıklarının görece düşük olması, alanın büyük ölçüde “circular economy” başlığı etrafında şekillendiğini, ancak bunun sürdürülebilirlik, yaşam döngüsü değerlendirmesi, endüstriyel ekoloji ve atık yönetimi gibi tamamlayıcı kavramlarla desteklendiğini göstermektedir.

4.4. Tematik Harita Analizi

Araştırma kapsamında yer alan makalelerde kullanılan anahtar kelimelere ait tematik harita, döngüsel ekonomi alanındaki çalışmaların hangi temalar etrafında yoğunlaştığını ortaya koymaktadır. Tematik haritalama, yatay ekseninde merkezilik (centrality), dikey ekseninde ise yoğunluk (density) esas alınarak oluşturulan ve dört kadrandan oluşan iki boyutlu bir diyagramdır (Aytekin-Sarı, 2022: 329; Çavdar, 2021: 371). Şekil 8’de sunulan tematik harita, döngüsel ekonomi literatüründe öne çıkan temaların yapısal konumunu göstermektedir. Aria vd. (2021: 544-545)’ne göre sağ üst kadranda yer alan temalar motor temalar olarak adlandırılmakta ve yüksek merkezilik ile yüksek yoğunluğa sahip olmaları nedeniyle alanın gelişimini sürükleyen temel temaları ifade etmektedir. Sağ alt kadranda temel ve çapraz temaları, sol alt kadranda gelişen ya da gerileyen temaları, sol üst kadranda ise iyi gelişmiş fakat alanla sınırlı ilişkiye sahip niş temaları göstermektedir.



Şekil 8. Anahtar Kelimelere Ait Tematik Harita

Şekil 8 incelendiğinde, sağ üst kadranda yer alan “*life cycle*”, “*life cycle assessment*” ve “*supply chains*” kavramlarının motor temalar olduğu görülmektedir. Bu durum, döngüsel ekonomi literatüründe yaşam döngüsü yaklaşımı ve tedarik zinciri perspektifinin alanın gelişimini yönlendiren ve merkezinde yer alan temel temalar olduğunu göstermektedir. Bu temaların hem kendi içlerinde güçlü bağlara sahip olmaları hem de diğer temalarla yoğun ilişki kurmaları, alanın metodolojik ve uygulamalı yönünü belirlediklerini göstermektedir.

Sağ alt kadranda yer alan “*circular economy*”, “*sustainable development*”, “*recycling*”, “*industrial ecology*”, “*material flow analysis*” ve “*waste management*” kavramları temel ve çapraz temalar olarak öne çıkmaktadır. Bu temalar, alan için yüksek öneme sahip olmakla birlikte kendi iç bütünlüklerinin motor temalara göre daha düşük olduğunu göstermektedir. Buna göre döngüsel ekonomi kavramının sürdürülebilir kalkınma, geri dönüşüm, endüstriyel ekoloji ve atık yönetimi gibi konularla birlikte alanın temelini oluşturduğu, ancak bu temaların farklı araştırma konularıyla bağlantı kurarak daha çok “köprü” işlevi gördüğü söylenebilir.

Sol alt kadranda yer alan “*sustainability*”, “*innovation*” ve “*Spain*” gibi kavramlar gelişen ya da gerileyen temalar olarak değerlendirilmektedir. Bu temaların hem merkezilik hem de yoğunluk düzeylerinin düşük olması, literatürde henüz yeni gelişmekte olan ya da önemini kaybetmeye başlayan temaları temsil ettiklerini göstermektedir. Özellikle yenilikçilik ve ülke temelli çalışmaların (örneğin İspanya) ilerleyen dönemlerde alan içinde daha güçlü bir konum kazanabileceği söylenebilir.

Sol üst kadranda yer alan “*electronic waste*”, “*supply chain management*”, “*lithium*”, “*sensitivity analysis*”, “*environmental protection*” ve “*United States*” gibi kavramlar ise niş temalar olarak öne çıkmaktadır. Bu temalar kendi içlerinde güçlü ilişkilere sahip olmakla birlikte, alanın genel yapısıyla daha sınırlı bağlantı kurmaktadır. Bu durum, söz konusu temaların belirli alt alanlara ya da spesifik uygulama alanlarına odaklandığını ve döngüsel ekonomi literatüründe daha dar bir uzmanlık alanını temsil ettiğini göstermektedir.

Genel olarak tematik harita, döngüsel ekonomi alanının merkezinde yaşam döngüsü değerlendirmesi ve tedarik zinciri temalarının yer aldığını, bunun etrafında sürdürülebilir kalkınma, geri dönüşüm, endüstriyel ekoloji ve atık yönetimi gibi temel temaların şekillendiğini göstermektedir. Bunun yanında yenilikçilik ve ülke temelli çalışmaların gelişen temalar olarak öne çıktığı, elektronik atık, lityum ve çevresel koruma gibi konuların ise daha çok niş araştırma alanları olarak konumlandığı görülmektedir. Bu yapı, döngüsel ekonominin hem disiplinler arası hem de uygulamaya dönük bir araştırma alanı olarak gelişmeye devam ettiğini ortaya koymaktadır.

5. SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu çalışmada, döngüsel ekonomi ve muhasebe alanındaki literatür, Scopus veri tabanından elde edilen 2010–2026 dönemine ait 352 yayın üzerinden bibliyometrik yöntemlerle incelenmiştir. Elde edilen bulgular, alanın özellikle son on yılda hızla büyüdüğünü ve akademik ilginin belirgin biçimde arttığını göstermektedir. Yayınların büyük çoğunluğunun makale formatında üretilmiş olması ve yayın başına ortalama atıf sayısının yüksek bir değere sahip olması, alanın hem üretken hem de akademik açıdan etkili bir literatüre sahip olduğunu ortaya koymaktadır. Bu durum, döngüsel ekonomi ve muhasebe ilişkisinin yalnızca yeni bir araştırma eğilimi olmadığını, aynı zamanda güçlü bir bilimsel birikim oluşturduğunu da göstermektedir.

Yazar ve iş birliği göstergeleri, alanın geniş ve uluslararası bir araştırmacı ağı tarafından çalışıldığını ortaya koymaktadır. Belge başına ortalama yazar sayısı ve uluslararası ortak yazarlık oranı, konunun küresel ölçekte ele alındığını ve çok merkezli bir bilgi üretim yapısına sahip olduğunu göstermektedir. Bu yapı, döngüsel ekonominin doğası gereği çevresel, ekonomik ve yönetsel boyutları bir araya getiren disiplinlerarası bir alan olmasından kaynaklanmaktadır.

Yıllara göre yayın dağılımı incelendiğinde, 2015 sonrası dönemde yayın sayısında belirgin bir artış gözlenmiş, özellikle 2023–2025 yıllarında yayın sayısı zirveye ulaşmıştır. Bu durum, döngüsel ekonomi ve muhasebe konusunun güncel küresel sorunlar (kaynak kıtlığı, sürdürülebilirlik, iklim değişikliği) ile doğrudan ilişkili olması nedeniyle akademik ilginin hızla arttığını göstermektedir. Alan, erken gelişim evresini geride bırakmış ve olgunlaşma sürecine girmiştir.

Dergi, kurum ve ülke bazlı üretkenlik sonuçları, literatürün belirli merkezler etrafında yoğunlaştığını, ancak aynı zamanda küresel bir yayılıma sahip olduğunu göstermektedir. *Journal of Cleaner Production, Sustainability ve Resources, Conservation and Recycling* gibi dergilerin çekirdek yayın mecraları hâline gelmesi, alanın kurumsallaştığını göstermektedir. Üniversite ve ülke dağılımları ise Avrupa, Asya ve Kuzey Amerika merkezli çok odaklı bir üretim yapısına işaret etmektedir. Bu durum, döngüsel ekonomi ve muhasebenin yalnızca belirli bir coğrafyanın değil, küresel akademik gündemin ortak bir konusu hâline geldiğini ortaya koymaktadır.

Atıf analizi sonuçları, alanın teorik ve uygulamalı temelini oluşturan öncü çalışmaların literatürde güçlü bir yönlendirici role sahip olduğunu göstermektedir. Özellikle malzeme akışları, yaşam döngüsü değerlendirmesi ve çevresel etkiler üzerine yoğunlaşan çalışmaların yüksek atıf alması, literatürün büyük ölçüde ölçülebilirlik, analiz ve uygulamaya dönük çerçeveler üzerinden geliştiğini göstermektedir. Bu durum, döngüsel ekonominin yalnızca kavramsal bir söylem değil, somut politika ve yönetim araçlarıyla desteklenen bir alan hâline geldiğine işaret etmektedir.

Anahtar kelime, ağ ve tematik harita analizleri, literatürün merkezinde açık biçimde “*circular economy*” kavramının yer aldığını; bunun sürdürülebilirlik, yaşam döngüsü değerlendirmesi, atık yönetimi, endüstriyel ekoloji ve malzeme akış analizi gibi temalarla güçlü biçimde ilişkilendirildiğini göstermektedir. Tematik harita sonuçları ise yaşam döngüsü ve tedarik zinciri temalarının alanın motor temaları olduğunu, döngüsel ekonomi ve sürdürülebilir kalkınmanın temel temalar olarak alanın omurgasını oluşturduğunu ortaya koymaktadır.

Bu çalışmada elde edilen bibliyometrik ve tematik bulgular, döngüsel ekonomi yaklaşımının muhasebe literatüründe çok boyutlu ve bütüncül bir dönüşümü tetiklediğini göstermektedir. Literatürde en sık karşılaşılan temaların geri dönüşüm, atık yönetimi, yaşam döngüsü değerlendirmesi, malzeme akışları ve sürdürülebilir kalkınma ekseninde yoğunlaşması, bilimsel nitelik taşıyan bir sosyal bilim disiplini olarak muhasebenin, yalnızca finansal performansı ölçen bir yapı olmaktan çıkarak; çevresel etkilerin izlenmesi, kaynak verimliliğinin değerlendirilmesi ve sürdürülebilir değer yaratımının raporlanması gibi genişleyen işlevler üstlendiğine işaret etmektedir.

Özellikle yaşam döngüsü yaklaşımının motor tema olarak öne çıkması, muhasebe sistemlerinin ürün ve süreçlerin maliyet ve etkilerini yalnızca üretim aşamasında değil, tüm değer zinciri boyunca değerlendirme gerekliliğini ortaya koymaktadır. Bu durum, muhasebenin hem çevresel maliyetlerin görünür kılınması hem de sürdürülebilirlik performansının stratejik karar alma süreçlerine entegre edilmesi açısından daha analitik ve kapsamlı bir role yöneldiğini göstermektedir.

Anahtar kelime ağlarında döngüsel ekonomi ile sürdürülebilirlik, çevresel etki ve tedarik zinciri kavramlarının güçlü bağlarla yer alması; muhasebe literatüründe değer yaratımının artık yalnızca kâr ve

verimlilik ile değil, aynı zamanda çevresel ve sosyal çıktılarla birlikte ele alındığını göstermektedir. Bu yapı, muhasebenin sürdürülebilirlik hedefleri doğrultusunda hem performans ölçümü hem de raporlama süreçlerinde temel bir araç hâline geldiğini ortaya koymaktadır.

Aynı zamanda tedarik zinciri ve kaynak yönetimi temalarının literatürde belirgin biçimde öne çıkması, muhasebenin organizasyonel sınırların ötesine geçen bir perspektif kazandığını; yani yalnızca işletme içi maliyet kontrolü değil, tüm ekosistemdeki kaynak ve değer akışlarını dikkate alan bir karar destek altyapısına dönüştüğünü göstermektedir. Böylece muhasebe, döngüsel ekonomi uygulamalarının finansal, çevresel ve stratejik boyutlarını bütünleşik biçimde değerlendiren bir disiplin hâline gelmektedir.

Sonuç olarak, bibliyometrik bulgular döngüsel ekonominin muhasebe literatüründe; çevresel etkilerin ölçülmesi, sürdürülebilirlik performansının raporlanması ve stratejik maliyetleme yaklaşımlarının gelişmesi yönünde bütüncül bir paradigma değişimi yarattığını göstermektedir. Bu dönüşüm, muhasebenin sürdürülebilir kalkınma sürecindeki rolünü güçlendirmekte ve gelecekte yapılacak araştırmalar için disiplinler arası yeni bir teorik ve uygulamalı alan sunmaktadır. Gelecek çalışmalar için özellikle, döngüsel iş modellerinin muhasebeleştirilmesi, karbon muhasebesi ve sürdürülebilirlik göstergelerinin entegrasyonu, dijital ürün pasaportları ve yeşil raporlama uygulamaları gibi alanlarda daha derinlemesine araştırmalar yapılması önerilmektedir.

Bu araştırma, veri kaynağı olarak yalnızca Scopus veri tabanından elde edilen yayınlara dayanmaktadır. Dolayısıyla, diğer uluslararası veya ulusal veri tabanlarında indekslenen çalışmalar analiz kapsamı dışında bırakılmıştır. Bu durum, literatürün tamamını temsil etme kapasitesini sınırlayabilecek metodolojik bir kısıt olarak değerlendirilmelidir. Ayrıca veri seti 05.01.2026 tarihinde indirildiği için bu tarihten sonra yayımlanan çalışmalar, analiz kapsamına dâhil edilmemiştir. Çalışma, disiplinler odak korunmak amacıyla yalnızca *Business, Management and Accounting* ile *Economics, Econometrics and Finance* alanlarıyla sınırlandırılmış; mühendislik, çevre bilimleri ve politika odaklı yayınlar dışarıda bırakılmıştır. Bu durum, döngüsel ekonominin çok disiplinli yapısının tam olarak yansıtılamamasına yol açmış olabilir. Bibliyometrik analiz nicel göstergelere dayandığından, çalışmaların içeriksel derinliği ve metodolojik kalitesi ayrıntılı biçimde incelenmemiştir. Ayrıca anahtar kelime analizleri yazarların kelime tercihlerine bağlı olduğundan, bazı temalar olduğundan güçlü ya da zayıf görünebilir.

KAYNAKÇA

- Aria, M.- Cuccurullo, C. (2017). “Bibliometric: An R-tool for comprehensive science mapping analysis”. *Journal of Informetrics*, 11(4), 959–975. <https://doi.org/10.1016/j.joi.2017.08.007>
- Aria, M.- Alterisio, A.- Scandurra, A.- Pinelli, C.- D’Aniello, B. (2021). “The scholar’s best friend: research trends in dog cognitive and behavioral studies”. *Animal Cognition*, 24(3): 541-553. <https://doi:10.1007/s10071-020-01448-2>
- Aşkun, V.- Çizel, R. (2019). “Kompleks problem çözme üzerine R programı ile bir bibliyometrik analiz”. *Mediterranean Journal of Humanities*, 9(1): 37-47. <https://doi.org/10.13114/MJH.2019.445>
- Atabay, E.- Çizel, B.- Ajanoviç, E. (2019). “Akıllı şehir araştırmalarının R programı ile bibliyometrik analizi”. 20. Ulusal Turizm Kongresi, Eskişehir.
- Balbay, Ş.- Sarihan, A.- Avşar, E. (2021). “Dünyada ve Türkiye’de “döngüsel ekonomi / endüstriyel sürdürülebilirlik” yaklaşımı”. *Avrupa Bilim ve Teknoloji Dergisi*, (27), 557-569. <https://doi.org/10.31590/ejosat.971172>
- Block, J. H.- Fisch, C. (2020). “Eight tips and questions for your bibliographic study in business and management research”. *Management Review Quarterly*, 70(3), 307–312. <https://doi.org/10.1007/s11301-020-00188-4>
- Bocken, N.M.P.- Pauw, I.de- Bakker, C.- Van der Grinten, B. (2016). “Product design and business model strategies for a circular economy”. *Journal of Industrial and Production Engineering*, 33(5), 308–320. <https://doi.org/10.1080/21681015.2016.1172124>
- Crane, D. (1972). *Invisible colleges; Diffusion of knowledge in scientific communities*. Chicago: University of Chicago Press.
- Çavdar, E. (2021). “Yeşil lojistik: WoS verilerine dayalı bibliyometrik bir analiz (2000-2021)”, *Econder International Academic Journal*, 5(2): 359-374. <https://doi.org/10.35342/econder.1006218>
- Çiftçi, H.N.- Kılıç, G.- Aydoğdu, M. (2023). “Muhasebe bilim dünyası dergisinin bibliyometrik analizi: 1999-2022”. *Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi*, 25(4), 526-557. <https://doi.org/10.31460/mbdd.1348245>
- Donthu, N.- Kumar, S.- Mukherjee, D.- Pandey, N.- Lim, W.M. (2021). “How to conduct a bibliometric analysis”. *Journal of Business Research*, 133, 285–296. <https://doi.org/10.1016/j.jbusres.2021.04.070>
- Ellen MacArthur Foundation (2013). *Towards the circular economy: Economic and business rationale for an accelerated transition (Vol. 1)*. Ellen MacArthur Foundation.
- Geissdoerfer, M.- Savaget, P.- Bocken, N.M.P.- Hultink, E.J. (2017). “The circular economy – A new sustainability paradigm”. *Journal of Cleaner Production*, 143, 757-768. <https://doi.org/10.1016/j.jclepro.2016.12.048>
- Ghisellini, P.- Cialani, C.- Ulgiati, S. (2016). “A review on circular economy: the expected transition to a balanced interplay of environmental and economic systems”. *Journal of Cleaner Production*. 114, 11-32. <https://doi.org/10.1016/j.jclepro.2015.09.007>
- Gökdeniz, Ü. (1996). “Çevre muhasebesi (environmental accounting-green accounting)”. *Öneri Dergisi*, 1(5), 21-26. <https://doi.org/10.14783/maruoneri.703333>

- Gray, R. (2010). “Is accounting for sustainability actually accounting for sustainability ... and how would we know? An exploration of narratives of organisations and the planet”. *Accounting, Organizations and Society*, 35(1), 47–62. <https://doi.org/10.1016/j.aos.2009.04.006>
- Gündüz, M. (2018). “Türkiye’de 2014-2016 yılları arasında akademik dergilerde muhasebe alanında yayınlanan makalelerin bibliyometrik analizi”. *Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi*, 20(1), 236-257. <https://doi.org/10.31460/mbdd.336596>
- Kaplan, T.- Sis Atabay, E. (2024). “A bibliometric analysis of the relationship between dynamic capabilities and digital transformation”. *Global Journal of Business, Economics, and Management: Current Issues*. 14(2), 143-157. <https://doi.org/10.18844/gjbem.v14i2.9402>
- Kirchherr, J.- Reike, D.- Hekkert, M. (2017). “Conceptualizing the circular economy: An analysis of 114 definitions”. *Resources, Conservation ve Recycling*, 127, 221–232. <https://doi.org/10.1016/j.resconrec.2017.09.005>
- OECD. (2020). *A circular economy in cities and regions: Synthesis report*. OECD Publishing. <https://doi.org/10.1787/10ac6ae4-en>
- Özuyar, P.- Gürsoy, Ç. (2021). “Türkiye’deki bilimsel yayınlarda döngüsel ekonomi teriminin yeri”. *İşletme Akademisi Dergisi*, 2(4), 315–331. <https://doi.org/10.26677/TR1010.2021.910>
- Page, M. J.- McKenzie, J. E.- Bossuyt, P. M.- Boutron, I.- Hoffmann, T. C.- Mulrow, C. D.- Moher, D. (2021). *The PRISMA 2020 statement: An updated guideline for reporting systematic reviews*. (N. Çınar ve G. Hür, Çev.) *BMJ*.
- Pauliuk, S. (2018). “Critical appraisal of the circular economy standard BS 8001:2017 and a dashboard of quantitative system indicators for its implementation in organizations”. *Resources, Conservation ve Recycling*, 129, 81–92. <https://doi.org/10.1016/j.resconrec.2017.10.019>
- Portillo-Tarragona, P.- Kuba-Khoury, V.- Aranda-Usón, A.- Scarpellini, S. (2025). “Environmental management accounting and accountability for circular eco-innovation projects”. *Sustainability*, 17(6), 2392. <https://doi.org/10.3390/su17062392>
- Sarı Aytekin, S. (2022). “Yönetim kurullarını vekâlet teorisi perspektifiyle ele alan araştırmaların bibliyometrik analizi”. *The Journal of International Scientific Researches*, 7(3), 317-335. <https://doi.org/10.23834/isrjournal.1166089>
- Öztürk, O. (2021) “Bibliometric review of resource dependence theory literature: an overview”, *Management Review Quarterly*, 71(3): 525-552. <https://doi.org/10.1007/s11301-020-00192-8>
- Zupic, I.- Čater, T. (2014). “Bibliometric methods in management and organization”. *Organizational Research Methods*, 18(3), 429-472. <https://doi.org/10.1177/1094428114562629> (Original work published 2015).

